

Tilläggsbudget för år 2001 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 19 april 2001 beslutat att bereda övriga utskott tillfälle att yttra sig över 2001 års ekonomiska vårproposition (2000/01:100) om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2001 (yrkandena 11–37) och de motioner som kan komma att väckas, allt i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

I propositionen föreslås höjningar av anslag inom utgiftsområde 1 med sammanlagt 29 050 000 kr, varav 22 600 000 kr avser anslaget till Regeringskansliet. Utskottet tillstyrker regeringens förslag

Vidare föreslås i propositionen att reglerna för presstöd skall ändras så att stödbeloppen för driftsstödet höjs med 12 % och örestalen för distributionsstödet med 5 % fr.o.m. den 1 januari 2001. Höjningarna motsvarar ca 48 miljoner kronor och finansieras inom ramen för anslaget. Utskottet tillstyrker även det förslaget.

Två avvikande meningar har anmälts.

Utskottet

Propositionen

Tilläggsbudget

För löpande budgetår kan riksdagen, enligt 9 kap. 5 § regeringsformen, på tilläggsbudget göra en ny beräkning av statsinkomster samt ändra anslag och anvisa nya anslag.

Regeringen föreslår i propositionen att riksdagen för budgetåret 2001 godkänner ändrade ramar för utgiftsområden samt anvisar ändrade och nya anslag i enlighet med specifikation i tabell 2.1 (yrkande 37).

Beträffande utgiftsområde 1 framgår av specifikationen att regeringen föreslår en förändring av ramen från 5 316 203 000 kr till 5 345 253 000 kr, dvs. en ökning med 29 050 000 kr.

Förändringarna avser anslagen *45:1 Sametinget*, *46:1 Allmänna val* och *90:5 Regeringskansliet m.m.* Vidare föreslår regeringen att ett nytt ramanslag *46:5 Valmyndigheten* anvisas medel.

Regeringen anger att en ny myndighet, *Valmyndigheten*, skall inrättas den 1 juli 2001 och föreslår därför att ett nytt ramanslag *46:5 Valmyndigheten* uppförs under utgiftsområde 1 Rikets styrelse och att 3 450 000 kr anvisas för 2001. Medlen avser myndighetens förvaltningskostnader. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd uppförda anslaget *3:1 Riksskatteverket* minskas med motsvarande belopp.

För anslaget *45:1 Sametinget* föreslår regeringen en ökning med 1 600 000 kr för att programmen inom MÅL 6, Interreg Nordkalotten och Nordens Gröna Bälte skall kunna genomföras. Finansiering sker genom att anslaget *44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.* inom utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar minskas.

Anslaget *46:1 Allmänna val* föreslår regeringen skall ökas med 1 400 000 kr för att finansiera kostnaderna för drift och förvaltning av det IT-stöd som avses användas vid valen fr.o.m. år 2002. Ansvaret för detta har tidigare legat på Riksskatteverket och skall nu överföras till den nya valmyndigheten. Finansiering sker genom att anslaget *3:2 Skattemyndigheterna* under utgiftsområde 3 Skatteförvaltning och uppbörd minskas.

När det gäller anslaget *90:5 Regeringskansliet m.m.* föreslår regeringen en ökning med 22 600 000 kr för att klara utökade bemanningskrav för Försvarsdepartementet utomlands. Finansiering sker genom att anslag under utgiftsområde 5 Utrikesförvaltning och internationell samverkan och utgiftsområde 6 Totalförsvar minskas med sammantaget motsvarande belopp.

Ändrade presstödsregler

Regeringen föreslår att reglerna för presstöd ändras så att stödbeloppen för driftsstödet höjs med 12 % och örestalen för distributionsstödet med 5 % fr.o.m. den 1 januari 2001. Med utgångspunkt i ett oförändrat antal stödberättigade tidningar beräknas utgifterna för presstödet öka med ca 48 miljoner kronor under 2001, varav höjningen av driftsstödet motsvarar ca 44 miljoner kronor och höjningen av distributionsstödet motsvarar ca 4 miljoner kronor. Höjningen finansieras inom ramen för anslaget 27:2 *Presstöd*.

Det föreligger, enligt regeringen, en risk för att många tidningar tvingas lägga ner eller minska utgivningen under de närmaste åren, utan ökat statligt stöd. Mot bakgrund av en översyn som gjorts avseende dagspressens ekonomiska situation gör regeringen bedömningen att det behövs ökade statliga insatser för att bibehålla mångfalden på dagstidningsmarknaden. Regeringen föreslår därför en generell höjning av driftsstödet med 12 % fr.o.m. den 1 januari 2001. Tillsammans med den höjning av driftsstödet med 3 % fr.o.m. år 2001 som riksdagen redan beslutat om (prop. 2000/01:1, bet. 2000/01:KU1, rskr. 2000/01:65) kan, anför regeringen, en ytterligare höjning bidra till att lösa många andratidningars akuta ekonomiska problem. En höjning av stödet bör, enligt regeringen, dessutom kunna bidra till att skapa förutsättningar för en förbättrad ekonomisk situation för dessa tidningar även på längre sikt.

Regeringen anför att nivån på distributionsstödet, trots ökade kostnader för distributionen, har varit oförändrad sedan 1997 och att stödets andel av de totala distributionskostnaderna har minskat under en följd av år. Om distributionsstödet andel av de totala distributionskostnaderna minskar ytterligare, uppstår enligt regeringens bedömning en risk för att stora tidningsföretag väljer att avstå från distributionsstödet. De kan då överge den s.k. likaprisprincipen och ta ut ett högre pris av de mindre tidningarna för distributionen. Mot denna bakgrund föreslås en höjning av distributionsstödet med 5 % fr.o.m. den 1 januari 2001.

Motioner

I *motion 2000/01:Fi20 yrkande 27 av Lars Leijonborg m.fl. (fp)* föreslås att regeringens förslag om ändrade presstödsregler skall avslås. Motionärerna anför att presstödet sedan ett trettiotal år har haft i stort samma inriktning, trots att medielandskapet förändrats dramatiskt. Det nuvarande presstödet konserverar en viss mediestruktur och snedvrider konkurrensen. Motionärerna anser att presstödet bör kunna skäras ner kraftigt.

Även i *motion 2000/01:Fi28 av Per Unckel m.fl. (m)* föreslås att regeringens förslag om ändrade presstödsregler skall avslås. Motionärerna menar att presstödet inte har bidragit till att tidningar i ekonomiska svårigheter har kunnat räddas som förväntat. Stödet har bidragit till att strukturella reformer har försenats och att konkurrensvillkoren snedvridits. Att höja presstödet för

att medel frigjorts till följd av tidningen Arbetets nedläggning är enligt motionärerna inte motiverat. Vidare menar motionärerna att den föreslagna höjningen är onödig eftersom de anser att presstödet skall avskaffas.

I *motion 2000/01:Fi29 yrkande 1 av Mats Odell m.fl. (kd)* begärs att riksdagen avslår regeringens förslag att ändra stödbeloppen för driftsstöd med 12 %. Motionärerna framhåller att det är relativt kraftiga ökningar av driftsstödet som föreslås. De accepterar uppjusteringen av samdistributionsstödet med 5 %. Regelförändringen vad avser driftsstödet anser de däremot bör avslås.

Konstitutionsutskottets ställningstagande

Utskottet, som noterar att de föreslagna utgiftsökningarna finansieras genom motsvarande minskningar av andra utgifter samma år, tillstyrker att riksdagen på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2001 beslutar öka anslagen till Sametinget, Allmänna val och Regeringskansliet m.m. samt att ett nytt anslag uppförs till den valmyndighet som inom kort skall inrättas, allt i enlighet med regeringens förslag.

När det gäller de föreslagna ändringarna av presstödsreglerna tillstyrker utskottet propositionens förslag om ändrade presstödsregler (yrkande 15). Motionerna 2000/01:Fi20 yrkande 27, 2000/01:Fi28 och 2000/01:Fi29 yrkande 1 avstyrks.

Stockholm den 15 maj 2001

På konstitutionsutskottets vägnar

Per Unckel

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Per Unckel (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Pär Axel Sahlberg (s), Kenneth Kvist (v), Ingvar Svensson (kd), Mats Berglind (s), Inger René (m), Kerstin Kristiansson Karlstedt (s), Kenth Högström (s), Björn von der Esch (kd), Per Lager (mp), Helena Bargholtz (fp), Per-Samuel Nisser (m), Peter Pedersen (v), Sven Bergström (c) och Margareta Nachmansson (m).

Avvikande meningar

Ändrade presstödsregler (m, fp)

Per Unckel (m), Inger René (m), Helena Bargholtz (fp), Per-Samuel Nisser (m) och Margareta Nachmanson (m) anför:

Regeringens förslag om ändrade presstödsregler bör, i enlighet med vad som anförs i motionerna 2000/01:Fi20 yrkande 27 och 2000/01:Fi28, avslås. Presstödet har sedan ett trettiotal år haft i stort samma inriktning, trots att medielandskapet förändrats dramatiskt. Det har inte bidragit till att tidningar i ekonomiska svårigheter har kunnat räddas som förväntat. Stödet har däremot bidragit till att strukturella reformer har försenats och att konkurrensvillkoren snedvridits. Att höja presstödet för att medel frigjorts till följd av tidningen Arbetets nedläggning är inte motiverat.

Ändrade presstödsregler (kd)

Ingvar Svensson (kd) och Björn von der Esch (kd) anför:

När det gäller förslaget om ändrade presstödsregler bör endast uppjusteringen av samdistributionsstödet med 5 % genomföras. Förslaget att höja driftsstödet med 12 % bör, som anförs i motion 2000/01:Fi 29 yrkande 1, däremot avslås.